

Mobbad på jobbet

www.mobbad.info

Mobbning och trakasserier på jobbet är ingen ovanlig förekomst, men något som både arbetskamrater och ansvariga ofta blundar för. Men det är arbetsgivarens skyldighet att planera och organisera arbetet så att kränkande särbehandling förebyggs och informera om, att mobbning inte kan accepteras på arbetsplatsen.

I verksamheten skall det också finnas rutiner för hur mobbning skall hanteras. I Arbetarskyddsstyrelsens Författningssamling, (AFS 1993:17) betonas särskilt att det ska utredas om orsaken beror på arbetets organisation och den som är utsatt ska snabbt få hjälp och stöd.

Bakgrund och konsekvenser

Bakgrunden till kränkande särbehandling kan bland annat bero på brister i organisationen, den interna informationen och ledarskapet. Olösta och långvariga problem skapar en psykisk belastning i arbetsgruppen och i dåliga arbetsmiljöer söker man syndabocker. Men den vanligaste mobbaren i arbetslivet är cheferna, som står för hälften av all mobbning.

Den som är utsatt för mobbning blir irriterad, stressad med fysisk ohälsa, ångest, depressioner och reagerar ofta aggressivt. Om den kränkande särbehandlingen inte omgående upphör och problemen på arbetsplatsen utreds och åtgärdas riskerar den som kränkts att symptomen permanentas i kroniska tillstånd.

Mobbning och trakasserier leder ofta till lång sjukfrånvaro. Genomsnittlig tid för fall anmälda 2001 var cirka 230 dagar. Självmord är inte heller ovanligt och man räknar med att 200-300 människor om året tar livet av sig på grund av mobbning.

Men det är inte bara den enskilde som drabbas. Produktiviteten sjunker på arbetsplatsen. Kritiken ökar gentemot arbetsgivaren med bristande förtroende och allmän känsla av osäkerhet. Samarbetsproblemen ökar, hög sjukfrånvaro och personalomsättningen ökar. När en syndabock försvinner söker man nya.

Några exempel på kränkande särbehandling är:

- förtal eller nedsvärtingar av en arbetstagare eller dennes familj,
- medvetet undanhållande av arbetsrelaterad information eller lämnande av felaktig sådan,
- medvetet saboterande eller försvårande av arbetets utförande,
- uppenbart förolämpande utfrysning, åsidosättande behandling, negligeringar av arbetstagaren,

- förföljelse i olika former, hot och skapande av rädsla, förnedringar t.ex sexuella trakasserier,
- medvetna förolämpningar, överkritiskt eller negativt bemötande eller förhållningssätt (hån, ovänlighet etc.),
- kontroll av arbetstagaren utan dennes vetskap och med skadande syfte,
- kränkande s.k. ”administrativa straffsanktioner” som plötsligt riktas mot enskild arbetstagarare utan sakliga skäl, förklaringar eller försök att gemensamt lösa eventuella bakomliggande problem. Sanktionerna kan utgöras av t.ex. omotiverat frångående av arbetsrum eller arbetsuppgifter, oförklarade omplaceringar eller övertidskrav, tydliga försvåranden vid behandling av ansökningar om utbildning, ledigheter o dyl.

Ser man att någon är mobbad på arbetsplatsen är man delaktig i en process. Man kan vara delaktig fast man är passiv. Att inte agera är också en handling.

Hur förhindrar man mobbning på arbetsplatsen

- Ta upp sakproblemen på APT-mötet (ArbetsPlatsTräff)
- Be chefen, fackets representant eller skyddsombud att ta fram och informera om Arbetarskyddsstyrelsens Författningssamling, AFS 1993:17 om Kränkande särbehandling i arbetslivet och AFS 2001:1 Systematiskt Arbetsmiljöarbete.
- Arbetsgruppen behöver handledning av erfaren person utifrån
- Föreslå en arbetsmiljöutbildning om mobbning på jobbet

Vad kan du göra som är mobbad

För den som är utsatt för kränkande särbehandling har jag några råd som har varit till hjälp för mig under den långa resan som boken beskriver.

- skriv dagbok över de tillfällen som du känner dig utsatt
- prata med dina vänner/arbetskamrater om hur du känner dig
- be chefen informera om mobbning och ta in en konsult som handledare
- ta upp situationen med facket, skyddsombud och personalchef
- ta hjälp av företagshälsan, husläkaren, terapeut eller psykolog
- var aktiv, gå på bio/teater och låna filmer/böcker av dina vänner
- motionera, ett bra sätt att göra av med sin aggression och frustration Byta jobb är ett bra råd, men som kanske inte är realistiskt för alla. Men du ska inte jobba kvar och hoppas på att du får någon upprättelse för de kränkningar som du utsatts för.

Mobbning är en fråga om makt och maktmissbruk.